

ÎNCHEIERE

03 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Victor Țaranu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei,

împotriva deciziei din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a admis cererea de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 03 iulie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul central și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a admis acțiunea depusă de către Victor Țaranu,

constată:

La 06 septembrie 2018, Victor Țaranu a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei (f.d. 2, 19 recto-verso).

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că a activat în organele afacerilor interne, iar la 10 august 2012 a fost pensionat în baza Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, fără a se lua în calcul perioada de activitate cu înlesniri conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, și anume activitate în izolatorul de detenție provizorie.

Astfel, la 04 mai 2018, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca cu cerere, prin care a solicitat recalcularea pensiei în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018.

Prin răspunsul nr. 372 din 15 mai 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Basarabeasca a refuzat recalcularea pensiei, fără a face trimitere și aplica prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Respectiv, la 18 mai 2018, a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca nr. 372 din 15 mai 2018 și recalcularea pensiei. Însă, cererea prealabilă nu a fost examinată și nu a primit niciun răspuns. Totodată, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-859/18 din 24 mai 2018 i s-a adus la cunoștință că pentru recalcularea pensiei sale nu există temei legal.

Reclamantul Victor Țaranu a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-859/18 din 24 mai 2018 privind refuzul de a efectua recalcularea pensiei și obligarea recalculării pensiei, conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018.

Prin hotărârea din 03 iulie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central s-a admis acțiunea depusă de către Victor Țaranu.

S-a recunoscut ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca nr. T-859/18 din 24 mai 2018.

S-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Basarabeasca să recalculeze pensia pentru perioada activității reclamantului Victor Țaranu în cadrul izolatorului de detenție provizorie în cadrul Comisariatului de Poliție Basarabeasca (f.d. 74-75, 90-98).

Prin decizia din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat s-a admis cererea de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat integral hotărârea din 03 iulie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul central și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a admis acțiunea depusă de către Victor Țaranu.

S-a anulat în tot refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Basarabeasca nr. T-859 din 24 mai 2018 privind refuzul de a efectua recalcularea pensiei lui Victor Țaranu.

S-a obligat Casa Teritorială de Asigurări Sociale Basarabeasca să recalculeze pensia pentru perioada activității reclamantului Victor Țaranu în cadrul izolatorului de detenție provizorie în cadrul Comisariatului de Poliție Basarabeasca (f.d. 157, 158-164 recto-verso).

În consolidarea soluției instanța de apel a reținut că prima instanță a aplicat în exclusivitate normele Legii contenciosului administrativ, în special ce reglementează procedura de examinare și pronunțare a hotărârii, deși la momentul emiterii hotărârii din 03 iulie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ. Respectiv, prima instanță urma să aplice prevederile articolelor noului Cod administrativ, motiv pentru care instanța de apel a conchis necesitatea casării hotărârii primei instanțe pronunțării unei hotărâri noi.

Totodată, instanța de apel a constatat că reclamantul Victor Țaranu a activat în organele afacerilor interne, deținând diferite funcții, inclusiv legate de paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie) în perioada 01 octombrie 1990 – 10 august 2012.

Curtea de Apel Comrat a notat că, prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și a ordinului IGP al MAI al RM nr. 96 din 20 martie 2018, Victor Țaranu dispune de înlesniri pentru calcularea vechimii de muncă, și anume două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru toată perioada activității în funcții legate de paza, escortarea și deținerea

persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

La fel, instanța de apel a observat că, potrivit certificatului nr. 44/10-Ț-253/18 din 23 aprilie 2018 emis de șeful secției resurse umane a Direcției management instituțional a Ministerului Afacerilor Interne, la 03 august 2018, vechimea în muncă a lui Victor Țaranu pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 a constituit 22 de ani 06 luni și 01 zi.

Prin urmare, în baza calculelor vechimii în muncă a lui Victor Țaranu, făcute de angajator conform certificatului din 23 aprilie 2018, autoritatea publică competentă avea obligația de a efectua recalcularea pensiei stabilite anterior lui Victor Țaranu.

La 09 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Comrat, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva deciziei din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat (f.d. 170-174, 175).

Argumentele recursului în esență se rezumă la faptul că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că Victor Țaranu este beneficiar de pensie de dizabilitate, stabilită conform art. 19, 21 lit. b) și 22 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, dar nu în baza art. 13 lit. a) din această lege.

Recurenta a notat că pensia de dizabilitate în conformitate cu normele art.19, 21 lit. b) și 22 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 se stabilește indiferent de vechimea în muncă a beneficiarului.

Respectiv, în cazul intimatului pensia a fost stabilită indiferent de vechimea în muncă obținută de către acesta, iar mărimea pensiei fiind interdependentă de gradul de dizabilitate.

Astfel, recurenta a menționat că instanța de apel trebuia să țină cont de faptul că în cazul în care intimatul la momentul eliberării din serviciu avea vechimea în muncă necesară, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, acestuia urma să i se stabilească pensie pentru vechime în muncă în condițiile art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

De asemenea, judecând cauza, nu s-a ținut cont de faptul că la momentul eliberării din serviciu intimatul nu întrunea condițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, și anume să aibă vechimea în muncă minimă de 21 de ani, or, conform calculului vechimii în muncă din 10 august 2012 Victor Țaranu avea vechimea în muncă totală de 19 ani 6 luni și 24 de zile.

În această consecvență, recurenta a conchis că organul abilitat la acel moment corect a stabilit intimatului pensie de dizabilitate. Prin urmare, instanța de apel a identificat greșit obiectul litigiului, iar normele pe care Victor Țaranu își bazează acțiunea sunt străine procedurii de stabilire sau recalculare a pensiilor stabilite conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 și se referă doar la aspecte ce țin de calcul vechimii în muncă a colaboratorilor instituțiilor de forță.

Succesiv, Casa Națională de Asigurări Sociale a considerat că instanța de apel a interpretat în mod eronat normele materiale ce țin de calcularea vechimii în muncă cu înlesniri pentru perioada activității intimatului Victor Țaranu în cadrul izolatorului de detenție provizorie, în special prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Or, această normă enumeră exhaustiv instituțiile funcționarii cărora beneficiază de înlesniri la calcularea vechimii în muncă.

Prin urmare, perioada de activitate a intimatului în cadrul Izolatorului de detenție provizorie nu poate fi atribuită sau recunoscută ca vechime în muncă cu înlesniri, deoarece pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 reglementează doar dreptul colaboratorilor instituțiilor penitenciare la calcularea vechimii în muncă cu avantaje care activează nemijlocit în instituțiile penitenciare.

La fel, recurenta a considerat că instanța de apel neîntemeiat a dat apreciere și a aplicat prevederile ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, deoarece acesta depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis, și anume Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Respectiv, actul emise în baza ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, în concret calculul vechimii în muncă a lui Victor Țaranu urmează a fi considerat nul din oficiu.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat prin cererea de recurs admiterea recursului, casarea deciziei din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat și emiterea unei decizii noi.

La 22 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție i-a notificat intimatului Victor Țaranu și reprezentantului acestuia, avocatului Harlampii Cîrboba copia recursului motivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs (f.d. 178).

Prin referința depusă la 04 ianuarie 2021, intimatul Victor Țaranu a solicitat respingerea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat.

Conform articolul 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Comrat a fost adoptată la 12 octombrie 2020 (f.d. 157). Conform avizului de recepție a corespondenței DS3805141035AS, decizia motivată din 12 octombrie 2020 a Curții de Apel Comrat a fost notificată recurtenței la 17 noiembrie 2020 (f.d. 168). La 09 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus prin poștă recursul motivat (f.d. 170-174, 175).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursului.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului

administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă a statuat că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Maria Ghervas